

מסכת ברכות - פרק "תפילת השחר"

שאלות חזרה:

משנה:

1. עד מתי אפשר להתפלל תפילת שחרית? ת"ק - עד חצות. ר' יהודה - עד 4 שעות.
2. עד מתי אפשר להתפלל תפילת מנחה? ת"ק - עד הערב. ר' יהודה - עד פלג המנחה.
3. עד מתי אפשר להתפלל תפילת ערבית? אין לה קבע - כל הלילה.
4. עד מתי אפשר להתפלל תפילת מוספין? ת"ק - כל היום. ר' יהודה - עד 7 שעות.

גמרא:

1. מה קושיית הגמ' על זמן תפילת שחרית? שהרי כתוב בברייתא שמצוה להתפלל עם נץ החמה כדי לסמוך גאולה לתפילה, משמע דווקא בזמן הזה מתפללים שחרית ולא בזמן אחר.
2. מה תירצה על הגמ'? מה שנאמר בברייתא זה עבור ותיקין, אך המאחרים יכולים להתפלל לפי ת"ק עד חצות ולפי ר' יהודה עד 4 שעות.
3. מה פירוש ותיקין? אנשים המקדמים למצות ומחזרים לעשות דבר בזמנו.
4. מה הדין אדם שטעה ולא התפלל ערבית? מתפלל פעמיים שחרית.
5. מה הדין כשטעה ולא התפלל שחרית? מתפלל פעמיים מנחה.
6. כיצד אמרנו במשנה שרק עד חצות או לפי ר' יהודה עד 4 שעות הרי ניתן להתפלל תשלומים עבור שחרית כל היום כולו? מי שמתפלל לפני חצות מקבל שכר תפילה בזמנה ומי שמתפלל תפילה אחר חצות מקבל שכר תפילה אך לא בזמנה.
7. מה צדדי הספק בעניין מי ששכח להתפלל מנחה? צד אחד שלא יוכל להשלים ולהתפלל פעמיים ערבית מכיוון שהתפילות הם כנגד הקרבות 'ועבר זמנו בטל קרבנו' והרי פה עבר הזמן כי ערבית זהו כבר יום למחרת. צד שני כל התפילות הם בעצם בקשת רחמים לכן אדם ששכח להתפלל תפילה אחת יתפלל בתפילה הבאה פעמיים.
8. למסקנה האם יכול להתפלל תשלומים עבור מנחה ששכח? כן.
9. הסבר את הפסוק "מעות לא יוכל לתקון וחסרון לא יוכל להימנות"? מעות לא יוכל לתקון - זהו מי שביטל ק"ש (שחרית או ערבית) או תפילה (שחרית או ערבית) בזמנה. וחסרון לא יוכל להימנות זהו זה שנימנו חבריו לדבר מצוה ולא נמנה עמהם.
10. מה קושית הגמ' מדרשת הפסוק הנ"ל? שרואים שאין אפשרות של תיקון והשלמה דלא כמו שלמדנו לעיל שאם שכח יכול להתפלל בתפילה הבאה פעמיים כתשלומים.
11. מה תירצה הגמ'? ואיך מדיוק כן? בפסוק מדובר באדם שביטל ק"ש ותפילה במזיד עליו נאמר שהוא מעוות ואין לא תקנה, אך אדם ששכח יכול השלים בתפילה הבאה, ומדוקדק כן שהרי כתוב "ביטל", משמע במזיד.

ביאורי מילים:

1. תניא - שנינו.	7. ורמינהו - סתירה.
2. כ"ע - כולי עלמא.	8. כל אימת דבעי מצלי ואזיל - כל זמן שרוצה יכול להתפלל.
3. ותו לא - ועוד לא?	9. מתיבי - קושיה (של בני הישיבות)
4. בריה - בנו.	10. דילמא - שמא/אולי.
5. כולי יומא - כל היום.	
6. יהבי ליה - נותנים לו.	

